

Дело C-184/20

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда на Европейския съюз****Дата на постъпване:**

28 април 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Vilniaus apygardos administracinis teismas (Литва)

Дата на акта за преюдициално запитване:

31 март 2020 г.

Жалбоподател:

ОТ

Отвeтник:Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Главна комисия по
служебна етика)**Предмет на спора в главното производство**

Наложено е националното право задължение за деклариране на частни интереси от страна на служители на националната публична служба. Публикуването на данните от декларациите в интернет. Възможно нарушаване на правото на личен живот.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на член 6, параграф 1, буква д) във връзка с член 6, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (наричан по-нататък „Регламентът“) и на член 9, параграф 1 във връзка с член 9, параграф 2, буква ж) от този регламент, в светлината на

членове 7 и 8 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

Преюдициални въпроси

1. Следва ли установеното в член 6, параграф 1, буква д) от Регламента условие обработването да е необходимо за изпълнението на задача от обществен интерес или при упражняването на официални правомощия, които са предоставени на администратора във връзка с изискванията, посочени в член 6, параграф 3 от Регламента, включително че правото на държавата членка трябва да се съобразява с обществения интерес и да е пропорционално на преследваната легитимна цел, а също и във връзка с членове 7 и 8 от Хартата, да се тълкува в смисъл, че националното право не може да изисква разгласяването на декларации за частни интереси и публикуването им на уебсайта на администратора, Vygiausioji tarnybinės etikos komisija (Главна комисия по служебна етика), като по този начин се предоставя достъп до тези данни на всеки, който има достъп до интернет?

2. Следва ли въведената с член 9, параграф 1 от Регламента забрана за обработване на специални категории лични данни, имайки предвид условията, въведени с член 9, параграф 2 от Регламента, включително условието по буква ж) от тази разпоредба — че обработването трябва да е необходимо по причини от важен обществен интерес на основание правото на Съюза или правото на държава членка, което е пропорционално на преследваната цел, трябва да зачита същността на правото на защита на данните и трябва да предвижда подходящи и конкретни мерки за защита на основните права и интересите на субекта на данните също — да се тълкува с оглед на членове 7 и 8 от Хартата в смисъл, че националното право не може да изисква да се разгласяват декларации за частни интереси, с които могат да се разкрият лични данни, включително данни, от които е възможно да се направи извод за политическите възгледи на лицето, за членството му в синдикални организации, за сексуалната ориентация или друга лична информация, като тези декларации се публикуват на уебсайта на администратора, Vygiausioji tarnybinės etikos komisija, и по този начин се предоставя достъп до тези данни на всеки, който има достъп до интернет?

Цитирани разпоредби от правото на Европейския съюз

Членове 7 и 8 от Хартата на основните права на Европейския съюз; съображения 1, 2, 4, 26, 39, 51, 85 и 154, член 4, параграф 1, член 6, параграф 1, букви в) и д), член 6, параграф 3 и член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

Цитирани разпоредби от националното право

Член 1, член 2, параграф 1, член 3, параграф 2, член 4, параграф 1, член 5, член 6, параграф 1, член 10, параграфи 1 и 2 и член 22 от Закона на Република Литва за координирането на публичните и частните интереси на лицата, заемащи публични длъжности (наричан по-нататък „Законът“) (в редакцията му в сила в периода от 1 януари 2018 г. до 18 декември 2019 г.)

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 На 6 март 2018 г. жалбоподателят подава жалба до Vilniaus apygardos administracinis teismas (Окръжен административен съд, Вилнюс) за отмяна като незаконосъобразно на решение на Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Главна комисия по служебна етика) (наричана по-нататък „Комисията“) от 7 февруари 2018 г. (наричано по-нататък „Решението“), с което е установено, че като не е подал декларация за частни интереси в съответствие с установената процедура, жалбоподателят е нарушил разпоредбите на член 3, параграф 2 и член 4, параграф 1 от Закона (задължението за деклариране на частни интереси).
- 2 Жалбоподателят заема длъжността директор на обществената организация QR — публичнопубличен субект, упражняващ дейност в областта на защитата на околната среда (наричан по-нататък „QR“). QR участва в процедури за възлагане на обществени поръчки и получава съфинансиране от бюджета на Република Литва за изпълнението на някои проекти по програмата на Европейския съюз LIFE +.

Основни доводи на страните в главното производство

- 3 Жалбоподателят поддържа, че спрямо него не се прилагат разпоредбите на Закона, уреждащи задължението за деклариране на частни интереси. Като директор на QR той не изпълнява правомощия на публична администрация. Основателите и членовете на QR са частни лица. На QR не са делегирани функции на държавни или общински институции. Като неправителствена организация, той работи независимо от всички органи.
- 4 Според жалбоподателя Комисията необосновано го приравнява на служител на публичната служба с административни правомощия.
- 5 Жалбоподателят твърди, че съдържанието на декларацията за частни интереси и практически безусловното ѝ публикуване в публично пространство (на уебсайта на Комисията) по същество задължава декларатора да разкрива не само своите лични данни, но и лични данни, свързани с други лица, като по този начин се нарушава правото на личен живот.

- 6 Ответникът поддържа, че жалбата следва да бъде отхвърлена като неоснователна. Той твърди, че според Закона (член 2, параграф 1) лицата, които отговарят на следните условия, също се считат за служители на публичната служба: (1) лица, работещи в публични учреждения; (2) публичните учреждения са финансирани от литовските национален или общински бюджет и фондове; (3) лицата, натоварени с упражняването на административни правомощия. Ответникът твърди, че жалбоподателят отговаря на всички тези условия. Той пояснява, че административните правомощия могат да бъдат не само публични, външни (функции, изпълнявани от представител на правителството), но и вътрешни, които се предоставят на лица, заемачи ръководни длъжности в търговски дружества, институции и организации, независимо дали са им възложени правомощията на публична администрация. Административните правомощия били свързани с надзора върху дейността на учреждениято, контрола върху работата на подчинените и неговата организация, финансово управление и други подобни. На жалбоподателя били възложени административни правомощия в QR. Той бил единственият управителен орган на QR; дейността на QR постоянно се финансирала със средства от структурните фондове на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република Литва; следователно жалбоподателят трябвало да декларира частните си интереси.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 7 Съгласно член 7 от Хартата всеки има право на зачитане на неговия личен и семеен живот, на неговото жилище и тайната на неговите съобщения. Съгласно член 8 от Хартата всеки има право на защита на неговите лични данни. Тези данни трябва да бъдат обработвани добросъвестно, за точно определени цели и въз основа на съгласието на заинтересованото лице или по силата на друго предвидено от закона легитимно основание. Всеки има право на достъп до събраните данни, отнасящи се до него, както и правото да изиска поправянето им.
- 8 Член 6, параграф 1 от Регламента определя условията, при които е законосъобразно обработването на данни. Сред условията са включени и следните: обработването е необходимо за спазването на законово задължение, което се прилага спрямо администратора (буква в); обработването е необходимо за изпълнението на задача от обществен интерес или при упражняването на официални правомощия, които са предоставени на администратора (буква д).
- 9 Член 6, параграф 3 от Регламента предвижда, че основанието за обработването, посочено в параграф 1, букви в) и д), е установено от: а) правото на Съюза или б) правото на държавата членка, което се прилага спрямо администратора. Целта на обработването се определя в това правно основание или доколкото се отнася до обработването по параграф 1, буква д), то трябва да е необходимо за изпълнението на задача от обществен

интерес или при упражняването на официални правомощия, които са предоставени на администратора. Това правно основание може да включва конкретни разпоредби за адаптиране на прилагането на разпоредбите на Регламента, *inter alia*: общите условия, които определят законосъобразността на обработването от администратора; видовете данни, които подлежат на обработване; съответните субекти на данни; образуванията, пред които могат да бъдат разкривани лични данни, и целите, за които се разкриват; ограниченията по отношение на целите на разкриването; периодът на съхранение и операциите и процедурите за обработване, включително мерки за гарантиране на законосъобразното и добросъвестно обработване, като тези за други конкретни случаи на обработване съгласно предвиденото в глава IX. Правото на Съюза или правото на държавата членка трябва да се съобразява с обществения интерес и да е пропорционално на преследваната легитимна цел.

- 10 Член 9, параграф 1 от Регламента предвижда, че се забранява обработването на лични данни, разкриващи расов или етнически произход, политически възгледи, религиозни или философски убеждения или членство в синдикални организации, както и обработването на генетични данни, биометрични данни за целите единствено на идентифицирането на физическо лице, данни за здравословното състояние или данни за сексуалния живот или сексуалната ориентация на физическото лице.
- 11 Член 9, параграф 2 от Регламента определя условията, при които не се прилага параграф 1. Сред тях е *inter alia*, условието обработването да е необходимо по причини от важен обществен интерес на основание правото на Съюза или правото на държава членка, което е пропорционално на преследваната цел, зачита същността на правото на защита на данните и предвижда подходящи и конкретни мерки за защита на основните права и интересите на субекта на данните (буква ж).
- 12 Законът (член 10, параграф 1) определя лицата, чиито декларирани данни трябва да бъдат публични и да бъдат публикувани на уебсайта на Главната комисия по служебна етика в съответствие с установената процедура. Списъкът на тези лица включва ръководители и заместник-ръководители на публични учреждения, които се финансират от литовския национален или общински бюджет и фондове.
- 13 По принцип съдържанието на декларация за частни интереси (член 6, параграф 1 от Закона) включва данни, свързани с личния живот на лицата, посочени в нея: лични данни (име, фамилия, месторабота, функция) на декларатора и на неговия съпруг, лицето, с което живее във фактическо съжителство, партньор, от които може да бъде идентифицирана информация за определени аспекти от личния живот на лицето (семеино положение, сексуална ориентация и подобни), информация за получени подаръци, за сделки, сключени от тези лица, от която може да се идентифицират някои подробности от живота на декларатора и неговия съпруг, лицето, с което

живее във фактическо съжителство, партньор, като използвани предмети, интереси, хобита, начин на живот, финансово положение и т.н., информация за близки или познати на лицето или данни, които могат да причинят конфликт на интереси и които е възможно да предоставят информация относно личните отношения между декларатора и неговия съпруг, лицето, с което живее във фактическо съжителство или партньор, както и личните отношения между лицата, които трябва да бъдат посочени и декларатора и неговия съпруг, лицето, с което живее във фактическо съжителство, партньор.

- 14 Личните данни, съдържащи се в декларация за частни интереси, представляват неразделна част от личния живот на дадено лице и тяхното разкриване може да наруши правото на личен живот на лицето и да засегне сигурността му, тоест разкриването на такива данни може да застраши живота и здравето на човека, други негови права и свободи и да причини други негативни последици за него.
- 15 Деклараторът е длъжен да разкрие не само своите лични данни, но и тези на други лица, като знае, че тези данни ще бъдат публикувани на уебсайта на Комисията и следователно ще бъдат достъпни по принцип за неограничен брой лица и потенциално използвани за най-различни цели. Изключенията, предвидени в закона (член 10, параграф 2) не гарантират защитата на личните данни, тъй като оставят отворена възможността за идентифициране на декларатора и други лица и свързването на тези лица с публично оповестена информация, която не е обхваната от изключенията.
- 16 Законът има за цел по същество да гарантира принципа на прозрачност при изпълнение на публични функции и при вземане на решения, свързани с осъществяването на обществените интереси (член 1).
- 17 Съдът на Европейския съюз (наричан по-нататък „СЕС“) отбелязва, че принципът на прозрачност, установен в членове 1 и 10 от Договора за Европейския съюз и в член 15 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Съюзът предоставя възможност на гражданите да участват в процеса по вземане на решения и е гаранция за по-голяма законност, ефективност и отговорност на управление на гражданите в демократичната система (вж. решения на СЕС от 6 март 2003 г., *Interporc/Комисия*, C-41/00 P, EU:C:2003:125, т. 39 и от 29 юни 2010 г., *Комисия/Bavarian Lager*, C-28/08 P, EU:C:2010:378, т. 54). СЕС също така постановява, че защитата на основното право на зачитане на личния живот на равнище на Съюза изисква дерогациите и ограниченията на защитата на личните данни да се въвеждат в границите на строго необходимото (вж. решения от 21 декември 2016 г., *Tele2 Sverige and Watson* и др., C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970, т. 96 и от 27 септември 2017 г., *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, т. 112).

- 18 Съгласно практиката на СЕС институциите са длъжни, преди разкриване на информация относно дадено физическо лице, да претеглят интереса на Съюза да гарантира прозрачността на действията си и накърняването на правата, признати с членове 7 и 8 от Хартата. В никакъв случай обаче не би могло да се признае, че целта за прозрачност автоматично има превес над правото на защита на личните данни, макар и да са заложили важни икономически интереси (вж. решение от 9 ноември 2010 г., *Volker und Markus Schecke*, C-92/09 и C-93/09, EU:C:2010:662, т. 85).
- 19 Въпреки че наложеното от закона задължение за предоставяне на данни (включително данни за личния живот на дадено лице) е свързано с обстоятелства, които могат да повлияят на решения, взети в процеса на изпълнение на служебни задължения, националният съд е убеден, че наличието на такива обстоятелства само по себе си не означава, че такива данни представляват обществен интерес и трябва да бъдат публикувани. Напротив, такива данни могат да разкрият силно чувствителна лична информация (като информация за фактическо съжителство, живот с лице от същия пол и т.н.), за която по принцип липсва социална необходимост от публичното ѝ оповестяване и може да причини значително неудобство на лицето в личния му живот.
- 20 Според националният съд разкриването на посочените обстоятелства в интернет не представлява необходима мярка за осигуряване на преследваната от закона цел, а именно прилагането на принципа на прозрачност в публичната сфера. Предоставянето на такива данни само на образованията, посочени в закона (член 5), както и функциите на контрол, възложени на тези образувания (член 22), включително контролните функции, предоставени на нарочна институция — *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija* — са достатъчни мерки за гарантиране постигането на целта на Закона.
- 21 Националният съд има съмнение дали установеното в Закона правило, според което данните, посочени в декларациите за частни интереси, трябва да бъдат публични и публикувани, е съвместимо с конкретните разпоредби на Хартата и Регламента и със съдебната практика на СЕС.